

Sveriges universitets-
och högskoleförbund

2019-09-13

"Internationalisering är en medveten process att integrera en internationell, interkulturell och global dimension i syfte att höja kvaliteten på eftergymnasial utbildning och forskning för studenter och personal och därigenom bidra på ett meningsfullt sätt till samhällsutvecklingen" (De Wit, Hunter, Howard & Egron-Polak 2015).

Avrapportering perioden 2018-2019

SUHF:s expertgrupp för internationaliseringsfrågor

Vid SUHF:s Förbundsårsamling den 26 mars 2015 diskuterades frågan om en särskild expertgrupp för internationaliseringsfrågor (Dnr 0024-15). Förbundsårsamlingen beslutade att ge styrelsen i uppdrag att tillsätta en expertgrupp för internationalisering. Expertgruppen hade sitt första konstituerande möte den 15 oktober 2015 och avrapporterade sitt arbete efter två år till SUHF:s förbundsårsamling. Den 25 oktober 2017, tog förbundsårsamling del av expertgruppens slutrapport för sin första mandatperiod. Därefter tog SUHF:s presidium (Dnr 0024-15) beslut om att prolongera expertgruppens uppdrag under ytterligare två år. Expertgruppens sammansättningar har löpande uppdateras för att motsvara ledamöternas aktuella tjänster.

Expertgruppen för internationaliseringsfrågor har sedan starten haft i uppdrag att behandla internationaliseringsaspekter avseende lärosätenas hela verksamhet, dvs. såväl utbildning, som forskning och samverkan, se bilaga. Expertgruppen ska arbeta med strategiska frågor rörande internationalisering med ett särskilt fokus på hur bättre förutsättningar för lärosätenas internationalisering kan skapas. Vidare ska arbetet i expertgruppen ge möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan SUHF:s medlemslärosäten. Inriktningen har också varit att låta detaljfrågorna i större uträkning skötas av expertgruppen för studieadministrativa frågor men för att säkerställa överhörning finns överlappande representation i båda dessa grupper.

Expertgruppens nuvarande sammansättning.

Eva Åkesson, rektor, ordförande, ledamot sedan 2015	UU
Per A. Nilsson, utredare, verkställande ledamot, ledamot sedan 2015	UMU
Anders Fällström, rektor, ledamot sedan 2018	MIUN
Agneta Marell, rektor, ledamot sedan 2018	JU
Sylvia Schwarg Serger, prorektor, ledamot sedan 2019	LU
Eva Wiberg, rektor, ledamot sedan 2018	GU
Lars Ågren, högskoledirektör, Handelshögskolan, ledamot sedan 2019	HHS
Tina Murray, rektors rådgivare internationella frågor, ledamot sedan 2015	KTH
Linda Gerén, utredare, ledamot sedan 2017	SUHF
Karin Frydenlund, chef, ledamot sedan 2018	MAU
Eva-Lisa Ahnström, rådgivare, ledamot sedan 2019	BTH
Linn Svärd, student, ledamot sedan 2018	SFS
Christoffer Sönerbrandt, SA-chef (representerar expertgruppen för studieadministrativa frågor)	KI

Fortsättningsvis redovisas några övergripande resultat av Expertgruppens arbete.

Kontakter och omvärldsbevakning

En viktig del av expertgruppens uppdrag är att hålla kontakt med de grupperingar inom sektorn som på olika sätt hanterar och/eller berörs av frågor relaterade till internationalisering. Det är angeläget för Expertgruppen att ha god kännedom om vad som händer inom området. Därför har Expertgruppen regelbundet träffat representanter för dessa organisationer och grupperingar. Här kan särskilt nämnas internationaliseringsutredningen, UHR, SI, UKÄ, utbildningsdepartementet, näringsdepartementet m.fl. organisationer/grupperingar. Det har varit stort intresse och många mötesförfrågningar från olika aktörer som önskat dryfta olika frågeställningar med expertgruppen. Dessutom finns inom sektorn interna nätverk som är viktiga att hålla kontakt med, här kan särskilt nämnas NIMK (nätverket för internationellt marknadsföring, UNSI (universitetsnätverket för strategisk internationalisering), och kommunikation) samt HÖNSI (nätverket för högskolornas strategiska internationalisering).

Expertgruppens uppdrag är nu mer EU-inriktat

Jämfört med den första perioden (2015-2017) där mycket handlade om avgiftsstudenter och frågor kopplade till dessa har forskningsfrågor getts ett större utrymme i den nuvarande Expertgruppen. Sedan 2018 har ett av fokusområdena varit bevakning av EU-frågor, bland annat genom att bjuda in externa experter till mötena och att på plats i Bryssel (januari 2019) besöka forsknings- och utbildningsfinansierare samt andra stakeholders. Ambitionen har således varit att styra mer mot frågor relaterade till EU, bl.a. effekterna av Brexit, Horizon 2020 och initiativet för European Universities, Europauniversitet.

EU-initiativet Europauniversitet är ett område som väl exemplifierar vikten av expertgruppens engagemang och agerande. Då detta initiativ lanserades stort inom EU gjordes aktiva insatser från flertal europeiska regeringar för att stödja sina lärosäten. Så var inte fallet i Sverige, där utbildningsdepartementet inte tog några initiativ i frågan. Istället kallade expertgruppen de svenska deltagare som var medsökande i den första omgången till ett möte den 11 juni, 2019, i Uppsala för erfarenhetsutbyte. Den 3 oktober, 2019 genomför expertgruppen en särskild workshop med fokus på initiativet Europauniversitet. Workshopen riktar sig till samtliga svenska lärosäten och syftar både till att belysa erfarenheter från den första utlysningen och ge en framåtblick mot kommande utlysningar. Nationella informationsinsatser och nationell support ska belysas. Inbjudan är bred och adresserar inte enbart internationaliseringsexperter vid lärosätena, även representanter från Grants Office/forskningsstöd och lärosätesledningar har fått inbjudan.

Följa och stödja Internationaliseringsutredningens arbete

Under de år som internationaliseringsutredningens arbete bedrevs fungerade expertgruppen som en informell referensgrupp. Det medförde ett stort antal möten med utredningen. Expertgruppen har där företrätt sektorns intressen gentemot utredningen och för SUHF tagit fram förslag till yttranden på internationaliseringsutredningens betänkanden (SOU 2018:3 samt 2018:78). Dessutom har ett antal hearings och workshops genomförts tillsammans med utredarna, bland annat presenterades internationaliseringsutredningens slutbetänkande i samarbete med Uppsala universitet.

Expertgruppen ser det som sin uppgift att bevaka implementering av internationaliseringsutredningen, bl.a. i diskussioner inom Forum för internationalisering om de förändringar som föreslagits av utredarna, exempelvis förslaget om internationell plattform.

Expertgruppens arbete för att undanröja hinder kring internationalisering

Expertgruppen har arbetat för förbättringar av ett antal aspekter som upplevts som hinder vid internationalisering. Bland annat har den verkat för förbättringar på områden som migration,

stipendier, nationella regelverk och utlandsetablering. Expertgruppen har i skrivelser och uppvaktningar försökt påverka Danske Bank och Bankföreningen att underlätta för internationella studenter och medarbetare att öppna bankkonton. De båda expertgrupperna för internationalisering och studieadministrativa frågor tog gemensamt fram en ny rekommendation för hantering av avgiftsskyldiga studenter. Ett förslag om en översyn av betygssystemet lämnades från nätverket för internationell marknadsföring och kommunikation (NIMK). Frågan vidarebefordrades av Expertgruppen till SUHF:s nystartade arbetsgrupp för högskolepedagogik och lärande. Det är ett exempel på en fråga där olika expertgrupper nu samarbetar bättre.

Strategiska kontakter har tagits med t ex Migrationsverket (MiV) och utbildningsdepartementet. Här kan särskilt nämnas den arbetsgrupp som tillsammans med MiV arbetar med två huvudsakliga områden:

- Att möjliggöra två åriga uppehållstillstånd för internationella studenter på masternivå – ett pilotprojekt har påbörjats.
- Att utveckla processer och rutiner vad gäller bedömningen av studieavsikt

I arbetsgruppen ingår representanter från Migrationsverket (MiV), Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF), Kungliga tekniska högskolan (KTH), Jönköpings universitet, Linnéuniversitetet, Umeå universitet och Lunds universitet.

Verka för en större synlighet för Sverige som global aktör

Kontakter med Svenska institutet (SI) och utbildningsdepartementet har prioriterats för att på det viset kunna vara en drivande kraft för lärosätena i diskussioner kring ökad synlighet. Expertgruppen har gett stöd till regeringskansliets arbete med att utveckla innovations- och forskningskontoren och varit ett bollplank för planerade resor utomlands för statsråd. Expertgruppen har också haft kontakter med SI och UHR i frågor som rör universitets- och högskolesektorns internationella attraktionskraft. Tillsammans med utbildningsdepartementet genomfördes ett möte med forsknings- och innovationsråden den 21 augusti, 2019. Vid det tillfället var samtliga innovations- och forskningsråden på plats i Sverige. Mötet var uppskattat där lärosätena fick större kännedom om forsknings- och innovationsrådets verksamhet i utlandet.

Skapa möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan lärosäten

Erfarenhets- och kunskapsutbyten är viktiga aktiviteter inom sektorn med syfte att utveckla det internationella arbetet. Mot den bakgrunden har workshops och seminarier anordnats. Den 28 januari, 2019, anordnades en konferens på temat "Vad innebär internationella och interkulturella perspektiv i undervisning för svenska lärosäten"? Konferensen vände sig till universitetsledningar. På temat erfarenhetsutbyte kring "svåra" länder anordnades ett seminarium om Kina tillsammans med STINT den 16 april, 2019, "Akademiska samarbeten med kinesiska universitet – Erfarenheter från Sverige". Expertgruppen deltog också vid ett seminarium i Almedalen 2018 i en paneldebatt kring internationalisering. Dessutom genomförs en flyktingkonferens den 27 november, 2019, tillsammans med SUHF:s arbetsgrupp för flyktingfrågor.

Goda kontakter med formella såväl som informella nätverk

Expertgruppen har verkat för att internationella frågor beaktas i andra expertgruppers arbete genom adjungeringar, möten och inbjudna gäster. Expertgruppen har etablerat kontakt med flera nätverk och grupperingar som bedöms som viktiga för lärosätenas internationella verksamhet, exempelvis HÖNSI/UNSI (högskolornas resp universitetens informella nätverk för strategisk internationalisering), och Forum för internationalisering. Ledamöter av Expertgruppen ingår själva i olika nätverk, här kan särskilt nämnas Forum för internationalisering, UHR:s rektorsråd, STINT:s referensgrupp för Kina, Svenska institutets strategiska råd (som nu avvecklats). Vidare har Expertgruppen bjudit in ett stort

antal gäster från olika organisationer i syfte att utveckla dialogen och samarbetet. Expertgruppen har initierat och/eller fördjupat kontakter med olika intressenter som har stor påverkan på lärosätenas internationalisering.

Expertgruppens undergrupp Nätverket för internationell marknadsföring och kommunikation (NIMK) har fått stor betydelse och tyngd för frågor som rör erfarenhetsutbyten och kompetensutveckling inom internationell marknadsföring och studentrekrytering.

Expertgruppen har noterat att det finns ett mycket stort antal grupper inom sektorn som på olika sätt berör frågor relaterade till internationalisering. Det är därför angeläget att bevaka det som händer i dessa grupper och hur frågor som diskuteras i grupperna ska förankras inom sektorn så att personer som utsetts inte enbart företräder sig själva eller sitt eget lärosäte. Ordförande har därför tagit upp detta med UHR som nu gör en översyn av grupper där sektorn förväntas ingå relevant för internationalisering och Expertgruppens mandat.

Det är också relevant att se över bevakningen och representation i de stora internationella nätverken som i olika grad har påverkan på EU:s agenda. Ett exempel på ett sådant är EUA (European University Association). SUHF är även medlem av International Association of Universities (IAU) och The Nordic University Association (NUS).

Avslutande kommentarer

Expertgruppen är etablerad och är en alltmer välkänd aktör som olika organisationer vänder sig till för dialog och synpunkter i frågor som rör internationalisering.

Om Sverige ska kunna flytta fram sina positioner som en global kunskapsnation behöver sektorn bli bättre på samordning och samarbete vad gäller strategiska internationella satsningar. Det kan vara i form av projekt, utlandskontor, nätverk, medlemskap och mycket annat. Sverige behöver en struktur för att samordna berörda myndigheters arbete för att stödja internationalisering av universitet och högskolor. Det är därför angeläget att universitets- och högskolesektorn har ett stort inflytande i den nationella plattformen för internationalisering som internationaliseringsutredningen föreslagit (SOU 2018:78 kap. 4). Ökat fokus på att stärka arbetet för en strategisk internationalisering av svensk högre utbildning och forskning innebär att SUHF redan nu bör ha en sådan inriktning i sitt fortsatta arbete. En expertgrupp för internationaliseringsfrågor kan i det här sammanhanget göra skillnad när det gäller samarbeten och påverkansarbete med andra myndigheter och intressenter. Internationalisering av universitet och högskolor behöver ses i ett större sammanhang, bl.a. som en viktig del av Sveriges framtida kompetensförsörjning. Ökad internationalisering bidrar till att stärka Sverige som kunskapsnation.

Hållbarhetsfrågorna har under senare år blivit allt mer angelägna. Kanske en av de viktigaste framtidsfrågorna vi har att lösa. Expertgruppen stödjer därför internationaliseringsutredningens förslag till ny portalparagraf i högskolelagen (SOU 2018:3 sid 51). Där framgår att den samlade internationella verksamheten vid varje lärosäte ska stödja kvaliteten i undervisning och forskning samt bidra till en global hållbar utveckling.

Expertgruppen har också lyft den s.k. Plan S med förbunds församlingen. Plan S innebär att all forskning som finansieras via de forskningsfinansiärer som står bakom planen från och med år 2020 ska publicera vetenskapliga publikationer öppet och tillgängligt. Digitalisering och "open access/open data" är en angelägen framtidsfråga men inget

som Expertgruppen fått mandat att arbeta med. Frågan ligger utanför Expertgruppens ansvarsområde.

Sammanfattande synpunkter

- Det är angeläget att svenska lärosäten kan agera internationellt för att bli mer globalt konkurrenskraftiga. Helt enkelt ökad råddighet i lärosätenas internationella arbete.
- Det behövs en struktur för att identifiera hinder och föreslå lösningar för främjandet av internationalisering vid universitet och högskolor.
- Det finns behov inom sektorn av en gemensam omvärldsbevakning och analys av internationell utbildning, forskning och innovation.
- Efter att internationaliseringsutredningen har slutfört sitt uppdrag är det viktigt att följa vilka förslag som läggs fram och bevaka att de är väl anpassade för att stödja lärosätenas internationella verksamhet.
- Förtydliga och avgränsa uppdraget till Expertgruppen rörande EU bevakning

Förslag till beslut

Expertgruppen för internationaliseringsfrågor rekommenderar SUHF styrelse att besluta om prolongering av expertgruppens mandat till att gälla för perioden 2020-2021 och att utse ledamöter i gruppen och vidare att en verkställande ledamot knyts till gruppens arbete. Vid prolongeringen bör även en översyn av uppdraget göras samt en översyn av expertgruppens ledamöter och kompetens. Det bör dock poängteras att det också bör finnas kontinuitet i gruppen för att säkerställa progression i arbetet med internationalisering. Vidare att den nuvarande strategiska inriktning även i fortsättningen vidmakthålls som motiverar att rektorer/prorektorer tillsammans med andra experter ingår som ledamöter. Ledamöterna har under perioden 2018-2019 haft hög närvaro och stort engagemang för arbetet med internationaliseringsfrågor. Avslutningsvis bör kopplingar mot andra expertgrupper göras tydligare samt arbetsformer och åiterrapporteringar.

Bilaga – Expertgruppens uppdrag

SUHF:s expertgrupp för internationaliseringsfrågor

SUHF:s förbundsårsamling tog den 25 oktober 2017 del av den slutrapport som Expertgruppen för internationaliseringsfrågor hade sammanställt för sin första mandatperiod, från hösten 2015 till slutet av 2017.

Expertgruppen för internationaliseringsfrågor har sedan starten haft i uppdrag att behandla internationaliseringsaspekter avseende hela lärosätenas verksamhet, d.v.s. såväl utbildning, som forskning och samverkan. Gruppens ska arbeta med strategiska frågor rörande internationalisering med ett särskilt fokus på hur bättre förutsättningar för lärosätenas internationalisering kan skapas. Vidare ska arbetet i expertgruppen skapa möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan medlemslärosätena.

Under mandatperioden 2018 – 2019 ska Expertgruppen arbeta med bland annat följande:

Behandla internationaliseringsaspekter på utbildning, forskning och samverkan

Under den första perioden har mycket av arbetet fokuserat på avgiftsstudenter och frågor kopplade till dessa. Forskningsfrågor bör ges större utrymme under nästa period. T ex bevakning av Kommissionen/EU, forskningsfinansiering, yttranden över olika typer av förslag från kommissionen etc., i samverkan med andra expertgrupper där så är tillämpligt..

Följa och stödja internationaliseringsutredningens arbete

Utgöra informell referensgrupp. Tillsammans med utredningen, om behov finns, ordna hearings, workshops och seminarier med syfte att stödja utredningen.

Hantera frågor rörande lärosätenas strategiska internationalisering

Strategiska kontakter som har upparbetats bör vidmakthållas. Kontakter med t ex Migrationsverket och utbildningsdepartementet bör fortgå. Verka för en större proaktivitet t ex i Europeiska programbeskrivningar. Beredskap för Brexit.

Verka för en större synlighet för Sverige som global aktör

Vara en drivande kraft för lärosätena i diskussioner rörande gemensamma utmaningar kopplade till internationalisering. Upprätthålla kontakt med Näringsdepts Utlandskontor. Verka för att Sverige är en attraktiv studiedestination. Fördjupa samarbetet med SI och UHR i frågor som rör universitets- och högskolesektorns internationella attraktionskraft.

Skapa möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan lärosäten

Anordna workshops och seminarier för medlemslärosäten med särskilda teman vid behov. Här har särskilt framförts önskemål om erfarenhetsutbyte kring "svåra" länder.

Goda kontakter med formella såväl som informella nätverk

Expertgruppen har identifierat och etablerat kontakt med flera nätverk och grupperingar som bedöms som viktiga för lärosätenas internationella verksamhet, exempelvis HÖNSI/UNSI (högskolornas och universitetens nätverk för strategisk internationalisering), Nätverket för marknadsföring (för bl.a. studentrekrytering), Forum för internationalisering. Fler kan komma att bli aktuella.

•Verka för att internationella frågor beaktas i andra expertgruppers arbete

Adjungeringar och inbjudna gäster. Konkreta frågor/samarbeten ger störst utväxling.

Bilaga – Redovisning av fysiska möten 2018-2019

SUHF:s expertgrupp för internationaliseringsfrågor

Möten med Expertgruppen

- 27 mars 2018, gäster Maria Wilenius och Albin Gaunt, Utbildningsdepartementet
- 7 juni 2018, gäster Agneta Bladh, Maria Wilenius och Albin Gaunt, Utbildningsdep.
- 5 september 2018, gäster Agneta Bladh, Maria Wilenius och Albin Gaunt, Utbildningsdep. samt Markus Filipsson, Migrationsverket.
- 16 oktober 2018
- 27 november 2018, gäster Mikaela Fredriksén Tollin och Monika Wirkkala SI, Andreas Göthenberg STINT samt Helene Komlos Grill, ordförande NIMK.
- 1 februari 2019, Brysselresa
- 12 mars 2019, gäster Cecilia Christersson, MaU, Sara Bringle, Utbildningsdep. samt Henric Johnson och Maria Lönnborg från forsknings- och innovationsverksamheten i Washington.
- 17 juni 2019, gäster Åsa Petri, Utbildningsdep. samt Maria Wilenius, Stockholms universitet.
- 5 september 2019, gäster Madeleine Sjöstedt och Kurt Bratteby, SI samt NIMK:s ordförande Cecilia Hillman och ledamot Helene Komlos Grill.
- 21 oktober 2019
- 27 november 2019, gäster Karin Röding och Maria Linna Angestav, UHR

Konferenser och andra möten

- Expertgruppen deltog vid ett seminarium i Almedalen 2018 i en paneldebatt kring internationalisering.
- Workshop 28 januari 2019 "Vad innebär internationella och kulturella perspektiv i undervisningen för svenska lärosäten?"
- 16 april 2019 SUHF tillsammans med STINT, ett seminarium om "Akademiska samarbeten med kinesiska universitet".
- 11 juni och 3 oktober 2019 möten/seminarier om European Universities/Europauniversitet.
- 21 augusti 2019, möte med forsknings- och innovationsråden
- Möte mellan företrädare från ledningar för (företrädesvis rektorer) nordiska universitet och högskolor med 19 svenska deltagare och EU-parlamentariker den 9-10 september i Bryssel.
- 27 november 2019 seminarium/konferens med arbetsgruppen för flyktingfrågor